

N:o 46.

Af Herr A. Hedin: Angående främmande trosbekännares skattskyldighet till statskyrkan.

Vid 1885 års riksdag föreslog jag (motion N:o 29), att Riksdagen måtte för sin del besluta en förändring af innehåll, att medlemmar af lagligen erkända församlingar af främmande kristne eller mosaiske trosbekännare i städerna befrias från erläggande af de personella eller efter bevillning för inkomst af kapital eller arbete utgående bidrag till statskyrkan, som äro påbudna genom prestlönereglerings-konventioner eller beslutas af kyrkostämman.

Mot detta förslag ansåg sig Lag-Utskottet kunna med fördel åberopa ett af dess föregångare år 1872 afgifvet utlåtande angående en liknande motion, väckt i Andra Kammaren af Herr Vilh. Walldén. Lag-Utskottet år 1885 tog således ingen hänsyn till den söndersmulande kritik, för hvilken nämnda utlåtande på sin tid blef föremål, och efter hvilken den bestående orättvisans glada och muntra målsmän borde — tycker man — hafva insett behofvet att söka upp åtminstone några andra, om ock ej bättre skäl. Lag-Utskottet år 1885 fann sig ej ens af några betänkligheter förhindradt att upprepa och vidhålla den veterliga osanningen, att »de kyrkliga bidrag, hvilka icke utgå af fast egendom, äro i allmänhet så obetydliga, att en lagförändring i föreslagna syftet blott i denna del knappt kunde anses vara af något synnerligt behof påkallad». Ett sådant påstående, föga ursäktligt år 1872, var år 1885, efter skatteregleringskomiténs utredning, oförlåtligt. (Jfr mitt anförande i

Andra Kammaran: III, 36, 4). När man får läsa ett utskottsutlåtande sådant som Lag-Utskottets N:o 29 år 1885, kommer man ofrivilligt att tänka på det »lätta hjerta», som för femton år sedan gjorde en viss s. k. statsman för ett ögonblick namnkunnig och för alltid förolyckad.

Utom sitt åberopande af utlåtandet från år 1872 hade Lag-Utskottet intet annat att mot motionen anföra, än att jag till främmande trosbekännare i *städerna* inskränkt den af mig påyrkade åtgärden, och lemnat de å landsbygden bosatte främmande trosbekännares enahanda anspråk åt sitt öde. Det konservativa Utskottet klandrade mig således därför, att jag ej varit nog radikal. Motstånd mot partiella reformer, under förebärande att deras ofullständighet är detsamma som deras förkastlighet, har varit vanligt nog bland Tories i England, och har med flere andra omständigheter samverkat till John Stuart Mills karakteristik af det konservativa partiet såsom »det till sin natur dumaste af alla partier». Men i Sverige har sådant föga förekommit, och jag vågar hoppas, att det föredöme, som 1885 års Lag-Utskott i ty fall lemnat, ej skall vinna synnerlig efterföljd.

Att jag begärde en till *städerna* inskränkt reform, föranleddes — såsom nog de allra fleste insågo — deraf, att i *städerna*, och bland dem företrädesvis i Stockholm, denna reform är på samma gång mera angelägen och lättare genomförd än på landsbygden. Jag antager, att sådana skäl för en blott partiel reform verkligen rätt väl låta höra sig. Men kan jag, genom att gå längre, vinna Lag-Utskottets bevägenhet, som ju envar bör eftersträfvat, så gerna för mig.

En reservant mot Lag-Utskottets utlåtande anförde bland annat, att det ej kunde vara nog att, på sätt jag föreslagit, i lag fastställa grundsatsen om främmande trosbekännares frihet från skattepligt till statskyrkan, utan att derutöver särskilda bestämmelser erfordras i följd af de rubbningar i bestående förhållanden, som grundsatsens genomförande skulle åstadkomma. På samma gång jag påstår, att denna anmärkning ej träffar min motion, på det sätt begränsad som den var, medgifver jag, att den blifver befogad, om jag utsträcker mitt yrkande i enlighet med den välvilliga anvisning, jag indirekt fick af Lag-Utskottet. Jag skall också här nedan hafva detta i minne, då jag alternativt föreslår en skrifvelse till Kongl. Maj:t, som ju är i tillfälle att undersöka, hvilka särskilda åtgärder kunna påkallas, derest en del statskyrkliga församlingar *på landsbygden* mista de af främmande trosbekännare för person och inkomst erlagda afgifter till kyrkan och presterskapet.

Som jag emellertid tror, att ett flertal inom Riksdagens båda Kamrar snart skall finnas benäget att lemna Lag-Utskottets radikala höger-

ståndpunkt, utan att därför vilja öfvergå till samma Utskotts såsom alternativ antydda, om än ej så allvarligt menade, vensterståndpunkt, skall jag tillåta mig att fortfarande föreslå, att äfven en medelvägslösning må tagas i betraktande. Jag hemställer därför, att Riksdagen

antingen för sin del besluter, att 4:de mom. af 37 § i förordningen den 20 November 1863 om Kyrkostämman samt Kyrkoråd och Skolråd i Stockholm skall erhålla följande (af Öfverståthållareembetet föreslagna) ändrade lydelse: »Personer tillhörande hufvudstadens icke territoriella församlingar, nemligen hofförsamlingen, tyska och finska samt garnisonsförsamlingarna, *likasom personer tillhörande främmande trosbekännares af staten erkända församling*, äro icke skyldige att för sina personer eller för inkomst af arbete eller kapital erlægga afgifter till kyrka och presterskap i den territoriella församling, der de äro mantalsskrifna»;

eller för sin del besluter en förordning af innehåll, att »medlemmar af lagligen erkända församlingar af främmande kristne eller mosaiske trosbekännare befrias från erläggande af personella eller efter bevillning för inkomst af kapital eller arbete utgående bidrag till statskyrkan, som äro påbjudna genom prestlöneregleringskonventioner eller beslutas af kyrkostämman»;

eller ock i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser om befrielse för medlemmar af lagligen erkända församlingar af främmande kristne eller mosaiske trosbekännare från ofvannämnda skattskyldighet, vare sig inom hela riket eller, derest hinder mot en så omfattande reform skulle möta, i städerna.

Jag förbiser naturligtvis ej, att 1886 års Lag-Utskott kan upprepa 1885 års Lag-Utskotts invändning, att motionen icke ens med den utsträckning, som jag gifvit åt skrifvelseförslagets första alternativ, är fullt radikal. Ty jag har icke ifrågasatt befrielse från de för fastighet, som eges af främmande trosbekännare, utgående afgifter; och jag har ej heller ifrågasatt befrielse från personella och efter inkomstbevillning utgående afgifter för sådana främmande trosbekännare, som antingen tillhöra

icke legaliserad församling eller ock icke tillhöra ens någon sådan församling. Från höger-radikal ståndpunkt är en sådan invändning mycket följdriktig, och jag motser den med nöje såsom ett bidrag, icke just till frågans utredning, men till nämnda ståndpunkts signalement.

Stockholm den 24 Januari 1886.

Adolf Hedin.